

W Europie Środkowej odkryto rozległą sieć struktur epoki brązu

28 listopada 2023

W Europie Środkowej, na południu Kotliny Panońskiej, odkryto sieć struktur z epoki brązu. Jej istnienie może pomóc w opisanu, w jaki sposób pojawiły się wielkie forty epoki brązu, które przed epoką żelaza były największymi konstrukcjami w Europie. Odkrycie, autorstwa naukowców z University College Dublin oraz ich kolegów z Serbii i Słowenii, było możliwe dzięki połączeniu danych z fotografii satelitarnych i lotniczych.

Naukowcy zauważyli na zdjęciach ponad 100 miejsc należących do społeczności o złożonej strukturze. Społeczność ta używała struktur obronnych podobnych do późniejszych wielkich grodzisk. „Niektóre z największych struktur tego typu znane były od lat. To na przykład Gradište Idoš, Csanádpalota, Sântana czy potężny Cornești Iarcuri, który był broniony przez 33 kilometry rowów fortecznych i przyćmiewał swoimi rozmiarami współczesne mu struktury Hetytów, Mykeńczyków czy Egipcjan” – mówi profesor Barry Molly. „Teraz odkryliśmy, że te potężne forty nie były odosobnionymi miejscami, a stanowiły część gęstej sieci miejsc zamieszkałych przez blisko powiązane i wzajemnie od siebie zależne społeczności. U szczytu potęgi ta sieć struktur na południu Kotliny Panońskiej musiała być zamieszkała przez dziesiątki tysięcy ludzi” – dodaje uczony.

Badania, z których szczegółami możemy zapoznać się na łamach PLOS ONE, ujawniły istnienie ponad 100 struktur w regionie rzeki Cisa. Te nieznane wcześniej społeczności zostały nazwane Tisza Site Group (TSG). Poszczególne struktury są oddalone od sąsiadów o nie więcej niż 5 kilometrów i rozciągają się wzdłuż korytarza tworzone przez Cisę i Dunaj. To wskazuje na ścisłą

współpracę pomiędzy nimi.

Dotychczasowe badania wykazały, że TSG istniały mniej więcej w latach 1500–1200 p.n.e., w okresie, na który przypada też szczyt potęgi Myken, Hetytów oraz Egiptu okresu Nowego Państwa. Autorzy badań uważają, że TSB było ważnym europejskim centrum innowacji. Gdy upadło około 1200 roku rozprzestrzeniły się z niego technologie wojskowe i budowlane. Ten wpływ TSG pozwala wyjaśnić podobieństwa w kulturze materialnej i ikonografii widoczne w Europie pod koniec drugiego tysiąclecia przez Chrystusem.

Odkrycie to „rzuca wyzwanie naszemu zrozumieniu europejskiej prehistorii. Jest niezwykle mało prawdopodobne, by tych ponad 100 miejsc było indywidualnymi domenami poszczególnych wodzów, którzy ze sobą konkutowali”, stwierdza profesor Molloy. Tym razem naukowcy mają okazję nie tylko zidentyfikować pojedyncze osady, ale widzą dobrze zdefiniowaną sieć osadniczą, na której można dostrzec takie szczegóły, jak pojedyncze domostwa. Daje to bezprecedensowy wgląd w dzieje prehistorycznej Europy. Widzimy tutaj, że społeczności europejskiej epoki brązu mogły mieć wielu sąsiadów. Nie był to jednak pokojowy okres obfitości. Wiemy, że w tym czasie dochodziło do wielu innowacji w technice wojskowej oraz do licznych przypadków zorganizowanej przemocy. Skala TSG oraz liczne struktury obronne tylko potwierdzają, że trwał wyścig zbrojeń i a ludzie musieli bronić swojego dobytku przed innymi.

Naukowcy przeprowadzili też badania terenowe. Dowiadujemy się z nich, że większość struktur powstała w latach 1600–1450 p.n.e. i wszystkie załamały się około 1200 roku i zostały opuszczone.

Profesor Molloy przypomina, że rok 1200 p.n.e. był punktem zwrotnym w prehistorycznej Europie, na północny Afryki i południowym-zachodzie Azji. „W ciągu kilku dekad upadły królestwa, imperia, miasta i całe społeczeństwa” – dodaje uczony.

Autorstwo: Anna Błońska

Na podstawie: [Journals.PLOS.one](#), University College Dublin

Źródło: [KopalniaWiedzy.pl](#)